

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/11/2016
Identifikačné číslo spisu: 1015201262
Dátum vydania rozhodnutia: 27.06.2018
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančeník
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1015201262.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeníka a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci žalobcu: L. X. F., nar. XX.XX.XXXX, X. X, M., proti žalovanej: Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., Panónska cesta 2, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia (listu) žalovanej č. Z124621/2015 zo dňa 27.05.2015, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/187/2015-40 dňa 14.07.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Dňa 19.02.2015 podal žalobca ako poistenec žalovanej návrh na kúpeľnú starostlivosť. Všeobecný lekár v návrhu uviedol indikačnú skupinu č. B IV/2 a hlavnú diagnózu E 11.72. Kúpeľná komisia - revízny lekár žalovanej, schválila žalobcovi dňa 20.02.2015 návrh na kúpeľnú starostlivosť a určila mu skupinu B. Oznámením o schválení úhrady kúpeľnej starostlivosti v skupine B zo dňa 23.02.2015 mu žalovaná oznámila schválenie úhrady kúpeľnej starostlivosti v skupine B, číslo indikácie IV/2 v trvaní 21 dní.

2. Podaním zo dňa 20.04.2015 požiadal žalobca o prehodnotenie indikácie kúpeľnej liečby uvádzajúc, že vzhľadom na amputáciu ľavej nohy v stehne mal byť zaradený do skupiny A pod č. XXVII/3 - Stavby po úrazoch alebo operáciách pohybového ústrojenstva vrátane operácií medzistavcovej platničky a operácií s použitím kĺbovej náhrady, ktoré sú sprevádzané oslabením svalovej sily alebo obmedzenou pohyblivosťou kĺbov, prípadne obrnami do 12 mesiacov po úraze alebo po operácii.

3. Žalovaná listom č. Z 124621/2015 zo dňa 27.05.2015 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie žalovanej“) oznámila žalobcovi, že jeho návrh na kúpeľnú liečbu bol vypísaný indikujúcim lekárom v súlade s

platnou legislatívou pre indikačnú skupinu IV/2 - B, podľa ktorej táto indikačná skupina má určenú úhradu z verejného zdravotného poistenia typom B. Nakoľko kúpeľná komisia žalovanej jeho návrh schválila v tejto indikačnej skupine tak, ako bolo žiadané jeho indikujúcim lekárom, nebolo možné vyhovieť žiadosti žalobcu na zmenu indikačnej skupiny, nakoľko spôsob úhrady kúpeľnej starostlivosti je stanovený zákonom č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 577/2004 Z. z.“ a neurčuje ho zdravotná poisťovňa.

II.

4. Žalobca podal proti napadnutému rozhodnutiu žalovanej správnu žalobu, ktorú Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 1S/187/2015-40 zo dňa 14.07.2016 zamietol a nepriznal mu právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku krajský súd citoval § 7 ods. 1 až 4 zákona č. 577/2004 Z. z. a tiež poukázal na bod 5. prílohy č. 6 k uvedenému zákonu. V prvom rade posudzoval, či je možné napadnuté rozhodnutie žalovanej, ktoré má formu listu, preskúmať. Vychádzajúc z právneho názoru vysloveného v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžd/36/2011 zo dňa 01.08.2012, že pojem „rozhodnutie“ je označením technickým a je potrebné k nemu pristupovať vždy z hľadiska jeho obsahu a nie formy, dospel k záveru, že takýto akt môže byť tiež podrobený súdnemu prieskumu. Z obsahu súdneho a administratívneho spisu mal krajský súd za preukázané, že žalobca sa podaným návrhom domáhal schválenia kúpeľnej starostlivosti. V návrhu na kúpeľnú starostlivosť bola všeobecným lekárom uvedená indikačná skupina č. IV/2 - B s uvedením hlavnej diagnózy E 11.72. Návrh na kúpeľnú starostlivosť bol schválený žalovanou dňa 20.02.2015 s určením skupiny B, číslo indikácie IV/2, s ktorou žalobca nesúhlasil a listom zo dňa 20.04.2015 žiadal určiť skupinu A a číslo indikácie XXVII/3, čo žalovaná napadnutým rozhodnutím neakceptovala s odôvodnením, že návrh na kúpeľnú liečbu bol vypísaný indikujúcim lekárom pre indikačnú skupinu IV/2 - B, ktorá má určenú úhradu z verejného zdravotného poistenia typom B. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na to, že kúpeľnú liečbu navrhuje ošetrojúci (odborný) lekár v súlade s § 7 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. na základe zdravotného stavu poistenca, ktorý zodpovedá za správnosť a úplnosť návrhu a má tiež povinnosť v návrhu uviesť aj indikačnú skupinu a kód hlavnej diagnózy. Príslušná zdravotná poisťovňa schvaľuje poskytnutie kúpeľnej liečby na návrh lekára uvedeného pri jednotlivých indikáciách zoznamu, ktorý tvorí prílohu č. 6 zákona č. 577/2004 Z. z. vychádzajúc z údajov uvedených v návrhu. Podľa názoru krajského súdu žalovaná nemá právomoc meniť indikačnú skupinu poistenca určenú v návrhu lekárom, ktorý návrh vyplnil. Žalovaná sa len vyjadruje k splneniu podmienok k úhrade indikovanej kúpeľnej starostlivosti, ktoré sú určené v zákone č. 577/2004 Z. z. a overí ich splnenie. Krajský súd sa stotožnil s názorom žalovanej, podľa ktorého zmeniť indikačnú skupinu na A nie je možné aj z dôvodu, že táto je určená pre indikácie poistencov do 18. roku veku života. Žalovaná preto rozhodla správne, keď žiadosti žalobcu o zmenu indikácie a spôsobu hradenia kúpeľnej starostlivosti nevyhovela, nakoľko spôsob úhrady kúpeľnej starostlivosti je stanovený zákonom č. 577/2004 Z. z. a neurčuje ho zdravotná poisťovňa. Žalobca určenie indikačnej skupiny pred vyplnením návrhu, resp. najneskôr pri jeho podpise, neodkonzultoval s ošetrojúcim lekárom. Takýmto postupom sa mohol vyhnúť podľa jeho názoru nesprávnemu určeniu indikačnej skupiny. Žalobcovi tiež nič nebráni, aby sa podaním nového návrhu domáhal schválenia kúpeľnej starostlivosti pri stanovení inej indikačnej skupiny, ktorú však opätovne určí odborný alebo ošetrojúci lekár.

III.

5. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť navrhujúc, aby kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie. V prvom rade opísal skutkové okolnosti prípadu, nedostatky zákonnej úpravy poskytovania kúpeľnej starostlivosti a tiež poukázal na právo na dobrú správu pred inštitúciami a orgánmi Európskej únie podľa čl. 41 Charty základných práv, ktorá sa stala súčasťou Lisabonskej zmluvy. Mal za to, že v postupe žalovanej nebola dodržaná zásada zákonnosti konania a zásada aktívnej súčinnosti účastníkov konania a druhostupňového konania. Podľa usmernenia žalovanej návrh na kúpeľnú liečbu spolu s priloženými lekáorskými správami

je treba podať najneskôr šesť týždňov pred uplynutím doby indikácie. K tomu sťažovateľ uviedol, že všetky usmernenia žalovanej, ktoré obmedzujú právo na kúpeľnú starostlivosť, nie sú založené na princípe zákonnosti a ani samotný zákon nedáva poisťovniam právo svojvoľne určovať ďalšie podmienky pri realizácii práva na kúpeľnú starostlivosť. Zdravotné poisťovne si bez zmocnenia zákona určili vzory žiadostí o kúpeľnú starostlivosť, čím zasahujú do práva na bezplatnú zdravotnú starostlivosť, ktorá je zakotvená v čl. 40 Ústavy SR. V zmysle zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj len „zákon č. 581/2004 Z. z.“) by v súlade so zásadou ustanovenou v čl. 2 ods. 2 Ústavy SR „čo nie je dovolené, je zakázané“, nemohla schvaľovať kúpeľnú starostlivosť, nakoľko nemá takúto právomoc vymedzenú v zákone. Žalovaná nemá zo zákona oprávnenie určovať, dokedy môže pacient využiť poukaz na kúpeľnú liečbu. Takéto oprávnenie jej zákon č. 581/2004 Z. z. nezveril, a teda jej postup je svojvoľný.

6. V danom prípade sa krajský súd nevysporiadal s jednotlivými bodmi žaloby, ale si len osvojil tvrdenia žalovanej, čím došlo k porušeniu § 139 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“). Nemožno pripustiť, aby si orgán štátnej správy prisvojoval kompetencie, ktoré mu nepatria a sám podával vydávaním metodických pokynov a stanovísk výklad právnych noriem. Nedostatok právnej úpravy pri poskytovaní kúpeľnej starostlivosti nemožno vykladať na ťarchu adresáta právnej normy - pacienta, ale na ťarchu tvorcu právnej normy. Sťažovateľ mal za to, že vo veci bol vylúčený z konania, v ktorom sa rozhodovalo o jeho právach a povinnostiach, pričom krajský súd nezdôvodnil odklon od ustálenej judikatúry a dokonca jeho argumentáciu úplne ignoroval, čím došlo k porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Argumenty krajského súdu uvedené pre odmietnutie argumentov účastníka konania musia byť jasné, zrozumiteľné a dostatočne konkrétne, aby smerovali k vyvráteniu alebo spochybneniu jeho argumentov. Čím je dôkladnejšia argumentácia účastníka konania, tým musí byť dôkladnejšia argumentácia súdu. Na rozsiahlu argumentáciu v danom prípade krajský súd vôbec nereagoval, ale sa len stotožnil s argumentáciou žalovanej. Sťažovateľ sa nemohol vyjadriť k určeniu indikácie pred prvostupňovým správnym orgánom, ale zmenu indikácie mohol žiadať až v prieskumnom konaní, ktoré správny orgán v opatrení nepripustil. Krajský súd tiež nedal odpoveď na jeho základný argument, že ako účastník konania nemal možnosť vyjadriť sa, podávať návrhy napr. na výber kúpeľného domu ani sa vyjadrovať k indikácii lekára.

7. Sťažovateľ mal za to, že konanie o žiadosti o poskytnutie kúpeľnej starostlivosti je správnym konaním a preto sa naň vzťahujú zásady správneho konania uvedené v § 3 správneho poriadku. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžo/156/2008 uvádzajúc, že správny poriadok je treba použiť na konanie v súvislosti s rozhodovacou činnosťou správneho orgánu v prípade, že osobitný zákon úplne nevylúčil jeho uplatňovanie. Aj v posudzovanom prípade zákon úplne nevylúčil uplatňovanie správneho poriadku a správny orgán ho mal pri rozhodovaní podľa zákona č. 577/2004 Z. z. použiť. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na princíp viazanosti právom vyjadrujúci podstatu právneho štátu, princíp dobrej verejnej správy a tiež na požiadavku zákazu svojvoľných opatrení vyjadrenú v čl. 2 ods. 2 Ústavy SR. Zo správneho rozhodnutia musí vyplývať záver, ktoré skutočnosti vytvárali predpoklad pre rozhodnutie a ak v rozhodnutí chýba spôsob zdôvodnenia postupu správneho orgánu, správny orgán sa dopúšťa svojvoľného konania. Taktiež tvrdil, že správny orgán mu odňal možnosť uplatňovať procesné práva, zúčastňovať sa procesu zdravotnej starostlivosti, spoločne rozhodovať o jej poskytovaní a liečení a nevysporiadal sa s jeho námietkou o potrebe aplikácie správneho poriadku.

8. Taktiež mal za to, že v danej veci došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj len „Dohovor“), čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a § 1 ods. 1 a § 14 písm. a/ správneho poriadku. Sťažovateľ vo svojej žiadosti v záhlaví uviedol, že požaduje poskytnutie kúpeľnej starostlivosti v kúpeľnom zariadení Piešťany - Hotel Máj, ktorý bol na internete jediný označený ako bezbariérový. Pacient - zdravotne ťažko postihnutá osoba musí mať právo požiadať o kúpeľnú starostlivosť v zariadení, ktoré je úplne bezbariérové. V opačnom prípade by nemohol absolvovať kúpeľnú liečbu. Ďalej poukázal na čl. 9 a čl. 21 Dohovoru o právach osôb so zdravotne ťažkým postihnutím, čl. 7 ods. 2 a 5 a čl. 144 ods. 1 Ústavy SR ako aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS/91/1999 týkajúce sa prednosti medzinárodných zmlúv pred zákonmi. Identifikácia a

odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti a v povinnostiach poskytovať informačné, komunikačné a iné služby sa budú vzťahovať okrem iného aj na žalovanú, a to napriek tomu, že takéto povinnosti nemá v zákone uložené.

9. Na záver sťažovateľ namietal, že krajský súd mu napriek jeho žiadosti neoznámil termín vyhlásenia rozsudku na e-mailovú adresu. Nedodržanie postupu oznámenia času a miesta vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu znamená, že korekciu porušených procesných práv účastníka možno v dovolacom konaní docieľiť len zrušením takéhoto rozsudku. V tejto súvislosti poukázal na judikatúru Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj len „ESLP“) vo veci Campbell a Fell a v rozsudku Pretto a uviedol, že z judikatúry ústavného súdu k čl. 142 ods. 3 Ústavy SR vyplýva, že hoci z princípu verejnosti súdneho konania existujú určité výnimky, tieto sa vzťahujú len na súdne pojednávanie, ale nie na verejné vyhlásenie rozsudku.

IV.

10. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žiadala, aby kasačný súd potvrdil rozsudok krajského súdu, nakoľko ho považuje za správny. Namietala, že kasačná sťažnosť je napísaná na hlavičkovom papieri advokátskej kancelárie žalobcu a je podpísaná s použitím pečiatky advokátskej kancelárie. Žalovaná je toho názoru, že L. X. F., advokát, nie je aktívne legitimovaný na podanie kasačnej sťažnosti. Tvrdenia uvedené v kasačnej sťažnosti sú vo veľkej časti totožné s tvrdeniami uvedenými v žalobe. Návrh na kúpeľnú starostlivosť v súlade s platnou legislatívou vypísal jeho všeobecný lekár U. L. Z.. Žalovaná postupovala v súlade s platnou legislatívou, keď návrh na kúpeľnú starostlivosť schválila v podobe, v akej bol podaný. Žalovaná ani sťažovateľ nie sú oprávnení meniť indikačnú skupinu uvedenú v návrhu. Pokiaľ sťažovateľ nesúhlasí s indikačnou skupinou uvedenou v návrhu, má právo požiadať svojho všeobecného lekára o vystavenie nového návrhu.

V.

11. Sťažovateľ vo vyjadrení zo dňa 11.11.2016 poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 91/2016 zo dňa 17.05.2016 a na § 3 ods. 2 správneho poriadku. Uviedol, že ošetrojúci lekár nevystavuje návrh na kúpeľnú starostlivosť, dáva len odborné stanovisko. Navrhovateľom kúpeľnej starostlivosti bol on ako prijímateľ zdravotnej starostlivosti. Taktiež poukázal na to, že už nemôže podať nový návrh na kúpeľnú liečbu pre skupinu A, nakoľko tak môže urobiť len do jedného roka od operácie. Advokátska kancelária L. X. F. je aktívne legitimovaná na podanie kasačnej sťažnosti, nakoľko z rozsudku ESLP vo veci U. proti Srbsku vyplýva, že sťažovateľ, ktorý je sám advokátom, nemusí byť v konaní na najvyššom súde zastúpený iným advokátom.

VI.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu (sťažovateľa) nie je dôvodná.

13. Na základe verejného zdravotného poistenia sa plne alebo čiastočne uhrádza kúpeľná starostlivosť, ak nadväzuje na predchádzajúcu ambulantnú zdravotnú starostlivosť alebo ústavnú zdravotnú starostlivosť. Kúpeľná starostlivosť na účely tohto zákona je zdravotná starostlivosť poskytovaná v prírodných liečebných kúpeľoch a v kúpeľných liečebniach. Choroby, pri ktorých sa kúpeľná starostlivosť plne alebo čiastočne uhrádza na základe verejného zdravotného poistenia, indikačné podmienky a dĺžka liečebného pobytu sú uvedené v Indikačnom zozname pre kúpeľnú starostlivosť, ktorý tvorí prílohu č. 6. Poskytnutie kúpeľnej starostlivosti schvaľuje príslušná zdravotná poisťovňa na návrh lekára uvedeného pri jednotlivých indikáciách zoznamu podľa odseku 3 (§ 7 ods. 1 až 4 zákona č. 577/2004 Z. z.).

14. Podľa bodu 1 prílohy č. 6 k zákonu č. 577/2004 Z. z., návrh na kúpeľnú starostlivosť vypisuje lekár špecialista uvedený v tabuľkovej časti indikačného zoznamu pre kúpeľnú starostlivosť alebo lekár

poskytujúci všeobecnú ambulatnú starostlivosť pre dospelých alebo poskytujúci všeobecnú ambulatnú starostlivosť pre deti a dorast na základe nálezu príslušného lekára špecialistu. Kúpeľnú starostlivosť možno opakovať jedenkrát v kalendárnom roku len na základe odporúčania lekára špecialistu v príslušnom špecializačnom odbore, ak v tabuľkovej časti prílohy - Indikačný zoznam pre kúpeľnú starostlivosť - nie je uvedené inak.

15. Podľa bodu 5 prílohy č. 6 k zákonu č. 577/2004 Z. z., návrh na kúpeľnú starostlivosť musí byť podpísaný a doručený príslušnej zdravotnej poisťovni najneskôr šesť týždňov pred uplynutím doby indikácie.

16. V prvom rade kasačný súd považoval za potrebné vysporiadať sa s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa aplikácie správneho poriadku, pričom dospel k záveru, že v prípade rozhodovania ohľadom návrhu žalobcu na kúpeľnú starostlivosť žalovaná nepochybila, keď nevydala rozhodnutie, ale formou listu mu objasnila dôvody, ktoré ju viedli k nevyhoveniu jeho žiadosti na zmenu indikačnej skupiny. Zo žiadneho zákona totiž nevyplýva povinnosť žalovanej vydať vo veci takejto žiadosti rozhodnutie.

17. Podľa § 1 ods. 1 správneho poriadku, tento zákon sa vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb (tzv. pozitívne vymedzenie rozsahu pôsobnosti), ak osobitný zákon neustanovuje inak (tzv. negatívne vymedzenie rozsahu pôsobnosti).

18. Správny poriadok je procesnoprávnym predpisom všeobecného charakteru. Procesnoprávne normy regulujúce správne konanie sú obsiahnuté nielen v správnom poriadku, ale aj v ďalších, tzv. osobitných zákonoch. V takom prípade osobitné zákony výslovne upravujú vzťah svojich procesných noriem k správne poriadku. Možno sa stretnúť s tromi legislatívno-technickými riešeniami:

1. Najčastejším prípadom je, keď osobitný zákon preberie obsah správneho poriadku, tzv. úplná recepcia správneho poriadku.

2. V ďalšom prípade osobitný zákon preberie obsah správneho poriadku len čiastočne a upraví osobitné procesné normy, ktoré sa aplikujú pri rozhodovaní správneho orgánu podľa osobitného zákona, tzv. čiastočná recepcia správneho poriadku.

3. Existujú aj prípady, keď osobitný zákon v určitých prípadoch úplne vylúči uplatňovanie správneho poriadku. Ide zvyčajne o situáciu, keď tento zákon ustanovuje špeciálnu právnu úpravu rozhodovania správneho poriadku.

19. V prejednávanej veci je osobitným zákonom zákon č. 577/2004 Z. z., ktorý neodkazuje na použitie správneho poriadku a ani nestanovuje povinné náležitosti v prípade posudzovania nesúhlasu pacienta so zaradením do indikačnej skupiny a kódom hlavnej diagnózy, na základe ktorej príslušná zdravotná poisťovňa schvaľuje poskytnutie kúpeľnej starostlivosti.

20. Kasačný súd v zhode s právnym názorom krajského súdu uvádza, že s poukazom na ustálenú judikatúru ústavného súdu ako aj najvyššieho súdu môžu byť predmetom preskúmania súdom i také rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktoré nemajú formálne náležitosti, pokiaľ menia, rušia alebo ktorými môžu byť priamo dotknuté práva určitého subjektu. Pre posúdenie, či určitý akt podlieha prieskumu, je dôležitá otázka, aké sú jeho dôsledky a aký dopad majú na právnu sféru dotknutého subjektu. Krajský súd dospel podľa názoru kasačného súdu k správne záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovanej podlieha súdne prieskumu.

21. V zmysle odporúčania Rady Európy Rec (89)8, ktoré upravuje dočasnú súdnu ochranu poskytovanú v správnych záležitostiach, „termín správny akt znamená v súlade s rezolúciou (77)31 o ochrane jednotlivca vo vzťahu k správne aktom správne orgánov, každé jednotlivé opatrenie alebo rozhodnutie prijaté pri výkone správy verejným orgánom, ktoré priamo zasahuje do práv, slobôd alebo

záujmov osôb.

22. Taktiež v náleze sp. zn. PL. ÚS 21/08 ústavný súd zdôraznil, že nie je podstatné to, ako je príslušný (individuálny) právny akt formálne označený (rozhodnutie, opatrenie, oznámenie, vyjadrenie a pod.), ale to, či svojimi účinkami smeruje ku konkrétnym adresátom práva, a zakladá im priamo alebo aj sprostredkovanne práva alebo povinnosti.

23. Aj keď sa na proces vydávania týchto aktov výslovne nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, v zmysle § 3 ods. 7 správneho poriadku, ktorý spadá do časti upravujúcej základné pravidlá (obsahujúce všeobecné právne princípy správneho konania bez ohľadu na limitujúce zákonné ustanovenia v zmysle mnohých odporúčaní prijatých Výborom ministrov na pôde Rady Európy), platí, že ustanovenia o základných pravidlách konania uvedených v odsekoch 1 až 6 sa primerane použijú aj pri vydávaní osvedčení, posudkov, vyjadrení odporúčaní a iných podobných opatrení (nález Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 698/2016-45 zo dňa 22.03.2017).

24. Vzhľadom na to, že napadnuté rozhodnutie žalovanej je individuálnym správnym aktom, pri jeho vydávaní bola žalovaná povinná postupovať v súlade so základnými zásadami správneho konania, medzi ktoré patrí zásada súčinnosti a tiež zásada materiálnej pravdy. Na druhej strane nebolo povinnosťou žalovanej vydať o žiadosti sťažovateľa rozhodnutie, ktoré by malo obsahovať základné náležitosti ustanovené správnym poriadkom pre rozhodnutie správneho orgánu.

25. Minimálne požiadavky kladené na konanie a rozhodnutie správnych orgánov, od aplikácie ktorých nemožno upustiť, vyplývajú napr. z Rezolúcie Výboru ministrov Rady Európy (77)31 z 28.09.1977 o ochrane jednotlivca v súvislosti s rozhodnutiami správnych orgánov, resp. z Odporúčania Výboru ministrov Rady Európy Rec (2007)7 z 20.06.2007 o dobrej verejnej správe čl. 17, v zmysle ktorého musia byť správne rozhodnutia formulované v jednoduchej, jasnej a zrozumiteľnej podobe a musia obsahovať primerané zdôvodnenie obsahujúce skutkové a právne dôvody, pre ktoré boli vydané.

26. Napadnuté rozhodnutie žalovanej, v ktorom žalovaná konštatovala, že po opakovanom dôkladnom posúdení a prehodnotení žiadosti sťažovateľa bolo potrebné potvrdiť predchádzajúce stanovisko, že návrh na kúpeľnú starostlivosť bol vypísaný indikujúcim lekárom v súlade s platnou legislatívou pre indikačnú skupinu IV/2 - B, považoval kasačný súd za dostatočne odôvodnené a preskúmateľné. Žalovaná v ňom tiež zdôvodnila, prečo nemohla vyhovieť žiadosti sťažovateľa o zmenu indikačnej skupiny. Dôvodom bola skutočnosť, že spôsob úhrady kúpeľnej starostlivosti je stanovený zákonom č. 577/2004 Z. z. a neurčuje ho zdravotná poisťovňa.

27. Riadny chod spravodlivosti v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru ako aj čl. 46 ods. 1 Ústavy SR zaväzuje súdy a orgány verejnej správy na odôvodnenie rozhodnutí. Nepreskúmateľné rozhodnutia zakladajú protiústavný stav a tento postup je nezlučiteľný so zásadou spravodlivosti konania. Tomuto procesnému právu účastníka konania zodpovedá povinnosť správneho orgánu ako aj súdu nielen rozhodnúť, ale tiež vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil. Ak tak neurobí, zaťaží svoje rozhodnutie vadou spočívajúcou v tom, že je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a účastníkovi konania sa postupom správneho orgánu odníme možnosť konať pred týmto orgánom. V prejednávanej veci k odňatiu tejto možnosti sťažovateľovi nedošlo.

28. Tvrdenia sťažovateľa, že žalovaná nepostupovala pri posúdení jeho návrhu na kúpeľnú starostlivosť v súlade so zákonom, preukázané neboli. Kúpeľná starostlivosť sa schvaľuje podľa zákona č. 577/2004 Z. z. a na základe zdravotného stavu poistenca ju navrhuje ošetrojúci (všeobecný, odborný) lekár, ktorý vyplní tlačivo „Návrh na kúpeľnú starostlivosť“. K návrhu priloží všetky potrebné výsledky vyšetrení, prípadne odporúčania. Na základe indikačnej skupiny, ktorú ošetrojúci lekár uvedie v návrhu, je liečba zaradená do spôsobu úhrady typu A alebo B.

29. Zdravotná poisťovňa na základe údajov uvedených ošetrojúcim lekárom v návrhu odsúhlasí úhradu

kúpeľnej starostlivosti. V prípade, že zdravotný stav nespĺňa zákonom stanovené podmienky na schválenie kúpeľnej liečby alebo sa k nej vyskytujú kontraindikácie, úhradu zamietne.

30. Kasačný súd sa stotožnil s právnym názorom krajského súdu uvedeným v napadnutom rozsudku, že žalovaná nemá právomoc meniť indikačnú skupinu poistenca, ktorú mu v návrhu určí ošetrojúci lekár. Z § 7 ods. 4 zákona č. 577/2004 Z. z. vyplýva, že príslušná zdravotná poisťovňa je oprávnená schvaľovať poskytnutie zdravotnej starostlivosti na základe návrhu predloženého poistencom, avšak nie je oprávnená prehodnocovať zaradenie hlavnej diagnózy pacienta do indikačnej skupiny, ani nie je oprávnená posudzovať jeho zdravotný stav. Príslušná zdravotná poisťovňa je podľa názoru kasačného súdu oprávnená iba požadovať poskytnutie ďalších informácií alebo údajov od poistenca v prípade, že ich potrebuje na svoje rozhodnutie o schválení úhrady kúpeľnej liečby.

31. Je nepochybné, že ošetrojúci lekár pozná zdravotný stav a celú zdravotnú anamnézu daného pacienta najlepšie a podľa názoru kasačného súdu vie najobjektívnejšie zhodnotiť, ktorá diagnóza je hlavná a do akej indikačnej skupiny ju za účelom rozhodovania o návrhu na kúpeľnú starostlivosť zaradiť. Ak mal sťažovateľ akékoľvek výhrady ohľadom údajov uvedených jeho ošetrojúcim lekárom v návrhu, mohol a mal to s ním prekonzultovať osobne a v prípade nesúhlasu nemal s údajmi uvedenými v návrhu svojim podpisom vyjadriť súhlas, čo sťažovateľ urobil.

32. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že vo svojej žiadosti v záhlaví presne uviedol, v ktorom kúpeľnom zariadení (Piešťany - Hotel Máj) požaduje poskytnutie kúpeľnej starostlivosti a tejto žiadosti nebolo vyhovené, kasačný súd uvádza, že každé kúpele sa špecializujú na konkrétne choroby a túto špecializáciu je potrebné rešpektovať. Ak na hlavnú diagnózu existuje viacero dostupných kúpeľov a pacient patrí do skupiny B, môže v návrhu uviesť preferované kúpele, pričom jedinou podmienkou na výber konkrétneho miesta je, že dané zariadenie má oprávnenie liečiť diagnózu stanovenú pacientovi. Súčasťou oznámenia o schválení úhrady kúpeľnej starostlivosti je aj zoznam kúpeľov, ktoré sa špecializujú na ochorenie určené pacientovi a z tohto zoznamu si pacient môže vybrať zariadenie, ktoré preferuje.

33. To, či sú pre pacienta konkrétne kúpele vzhľadom na jeho zdravotný stav vhodné, rozhodne jeho ošetrojúci lekár, ktorý vychádza z platnej legislatívy, tzv. indikačného zoznamu, v ktorom je presne stanovené, s akými diagnózami sa do kúpeľov chodí a za akých podmienok. Táto právomoc nepatrí ani žalovanej, ani súdu.

34. Ak sa sťažovateľ domnieva, že ošetrojúci lekár nesprávne posúdil jeho zdravotný stav a nesprávne mu stanovil hlavnú diagnózu a indikačnú skupinu, má právo podať podnet na prešetrovanie príslušnou pobočkou Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej aj len „úrad“) podľa miesta poskytnutia zdravotnej starostlivosti. Na základe podaného podnetu pobočka začne vykonávať dohľad u poskytovateľa zdravotnej starostlivosti za účelom zistenia, či postupoval pri vypracovaní návrhu na kúpeľnú starostlivosť v súlade s právnymi predpismi. Táto pôsobnosť vyplýva úradu z § 18 ods. 1 písm. b/ zákona č. 581/2004 Z. z.. O výsledku dohľadu je podávateľ podnetu písomne informovaný.

35. Konanie v danej veci začalo dňa 30.07.2015, t. j. za účinnosti OSP a za účinnosti OSP bolo taktiež vyvesené oznámenie o termíne verejného vyhlásenia rozsudku, ktorý bol vyhlásený dňa 14.07.2015, t. j. už za účinnosti SSP. Predchádzajúca právna úprava (OSP) na rozdiel od súčasnej právnej úpravy (Civilný sporový poriadok) neustanovovala povinnosť súdu doručovať na žiadosť účastníka konania písomnosť na jeho elektronickú adresu. Táto povinnosť vznikla súdu až účinnosťou CSP.

36. Je potrebné prisvedčiť sťažovateľovi, že krajský súd pochybil, keď mu napriek jeho žiadosti uvedenej v stanovisku zo dňa 11.06.2016 k vyjadreniu žalovanej k žalobe neoznámil termín vyhlásenia rozsudku na e-mailovú adresu, avšak takéto pochybenie krajského súdu nepovažoval kasačný súd za vadu, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť a vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

37. Taktiež je potrebné zdôrazniť, že sťažovateľ bol v súlade so zákonom (OSP) výzvou zo dňa 17.08.2015 vyzvaný, aby sa do 15 dní písomne vyjadril, či súhlasí s prejednaním veci bez nariadenia

pojednávania. Nakoľko na výzvu krajského súdu nereagoval, došlo k naplneniu fikcie súhlasu s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania.

38. Podľa § 25 SSP, ak tento zákon neustanovuje inak, použijú sa na konanie pred správnym súdom primerane ustanovenia prvej a druhej časti Civilného sporového poriadku okrem ustanovení o intervencii. Ak niektorá otázka nie je riešená ani v Civilnom sporovom poriadku, správny súd postupuje primerane podľa základných princípov konania tak, aby sa naplnil účel správneho súdnictva.

39. Jedným zo základných princípov CSP je aj princíp hospodárnosti konania ustanovený v čl. 17 CSP. V zmysle tohto článku súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Bolo by v rozpore s citovaným základným princípom, ak by kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu len z dôvodu potreby doručenia oznámenia o verejnom vyhlásení rozsudku, ktorý by bol opätovne vyhlásený v rovnakom znení.

40. V súvislosti s touto námietkou dáva kasačný súd do pozornosti zásadu platnú už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“ t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým). To znamená, že práva patria tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas, s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení. Sťažovateľovi nič nebránilo uplatniť svoje procesné práva a na základe doručenej výzvy krajského súdu požiadať o nariadenie pojednávania.

41. Pokiaľ ide o otázku aktívnej legitímácie na podanie kasačnej sťažnosti, kasačný súd v prvom rade konštatuje, že v danom prípade sa povinné zastúpenie nevyžaduje. Judikát ESLP vo veci U. proti Srbsku, na ktorý poukázal sťažovateľ, síce rieši odlišnú situáciu, a to situáciu, kedy sa povinné právne zastúpenie vyžaduje, pričom advokát sa nemusí dať zastúpiť iným advokátom, avšak jeho právne závery možno premietnuť aj do prejednávanej veci. Nemožno súhlasiť so žalovanou, že kasačná sťažnosť bola podaná neoprávnenou osobou, nakoľko sťažovateľ pri identifikácii účastníkov konania označil ako žalobcu seba ako fyzickú osobu a až pod to uviedol, že je zapísaný aj v zozname advokátov. Rovnako kasačnú sťažnosť podpísal ako fyzická osoba, pričom skutočnosť, že k podpisu pripojil aj pečiatku advokátskej kancelárie, nepovažoval kasačný súd za dôvod na odmietnutie kasačnej sťažnosti ako podanej neoprávnenou osobou a ani to nepovažoval za skutočnosť preukazujúcu zastúpenie sťažovateľa advokátskou kanceláriou z dôvodu absencie predloženia plnomocenstva.

42. Z uvedených dôvodov kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je nedôvodná a preto ju zamietol.

43. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP tak, že účastníkom nepriznal náhradu trov tohto konania, keďže žalobca (sťažovateľ) v tomto konaní nebol úspešný a žalovanej právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

44. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.